

Тривалість життя в Україні: особливості динаміки у довготривалій ретроспективі

Наталія Левчук
ІДСД НАН України ім. М.В. Птухи

Міжнародна конференція «Еволюція тривалості життя»
Київ, 7 листопада 2017 р.

Мета і дослідницькі питання

МЕТА: аналіз довготривалої динаміки тривалості життя в Україні

- Як змінювалась тривалість життя в Україні упродовж останніх півтора століття і що завадило її позитивній динаміці?
- Тривалість життя чоловіків та жінок: коли чоловіки почали суттєво відставати?
- Смертність за віком у ретроспективі: де відбувся прогрес, а де регрес?
- Чи відрізняється динаміка календарної та когортної тривалості життя в Україні?
- Які поколінням в Україні пощастило найменше і вони прожили найкоротше життя?

ТРИВАЛІСТЬ ЖИТТЯ:

календарна й когортна

УМОВНЕ ПОКОЛІННЯ

Сукупність осіб різних років народження, які живуть в один і той самий час

КАЛЕНДАРНА
тривалість життя

Очікувана тривалість життя у певний календарний період

РЕАЛЬНЕ ПОКОЛІННЯ

Сукупність осіб одного року (періоду) народження

КОГОРТНА
тривалість життя

Реальна середня тривалість життя певного покоління

ДАНІ ТА МЕТОД

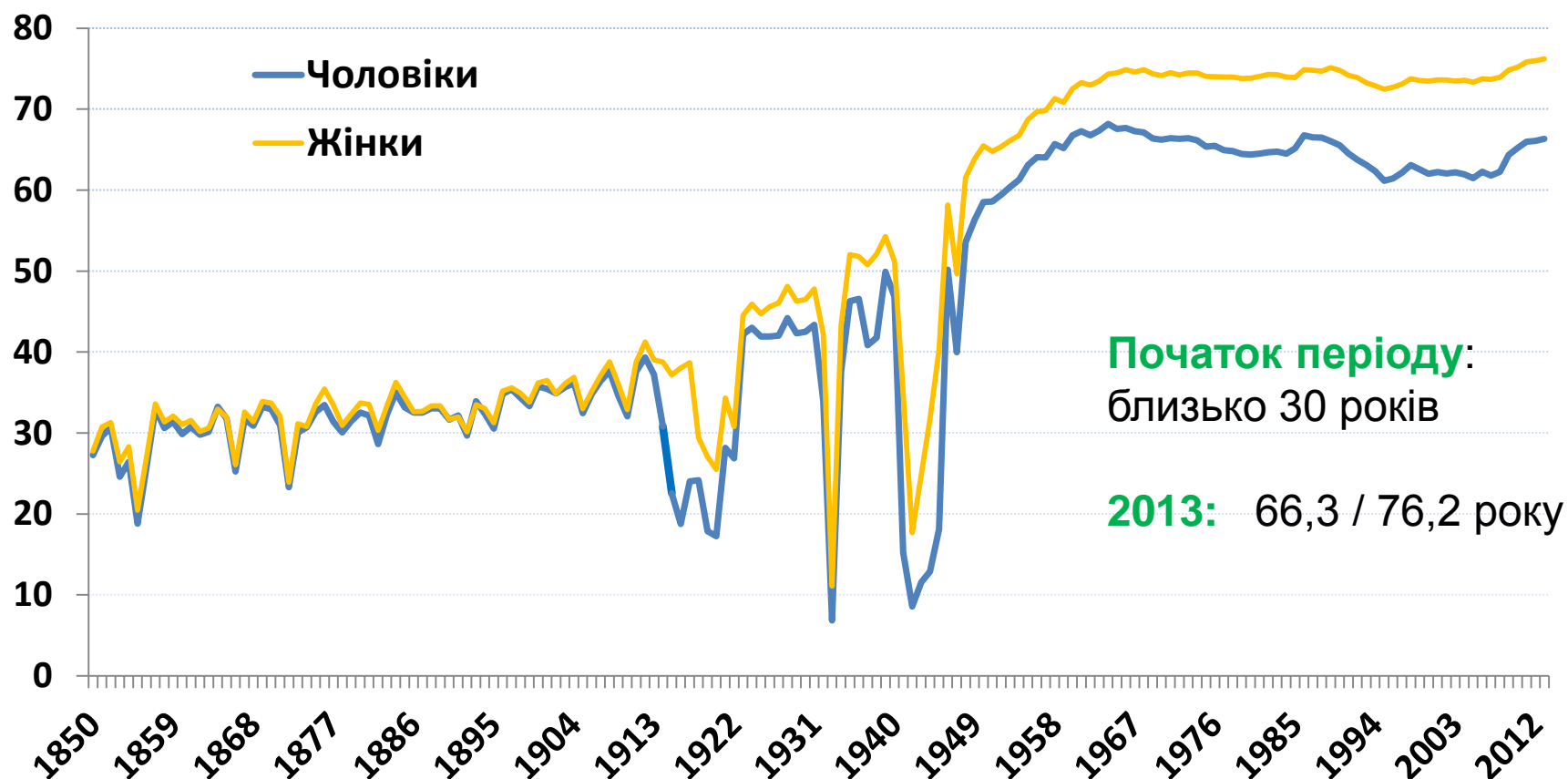
ДАНІ: Україна

- таблиці смертності й тривалості життя для умовних поколінь України з 1850 по 2013 роки на основі реконструйованих динамічних рядів народжених, померлих і чисельності населення за віком і статтю у сучасних політико-адміністративних межах (О. Рудницький, А. Ковбасюк)
- таблиці смертності й тривалості життя для реальних поколінь України, народжених з 1850 по 1923 роки (П. Шевчук):
 - когорти 1850-1913 років народження - повністю по наявним даним
 - когорти 1914-1923 роки народження – екстраполяція смертності у старшому віці

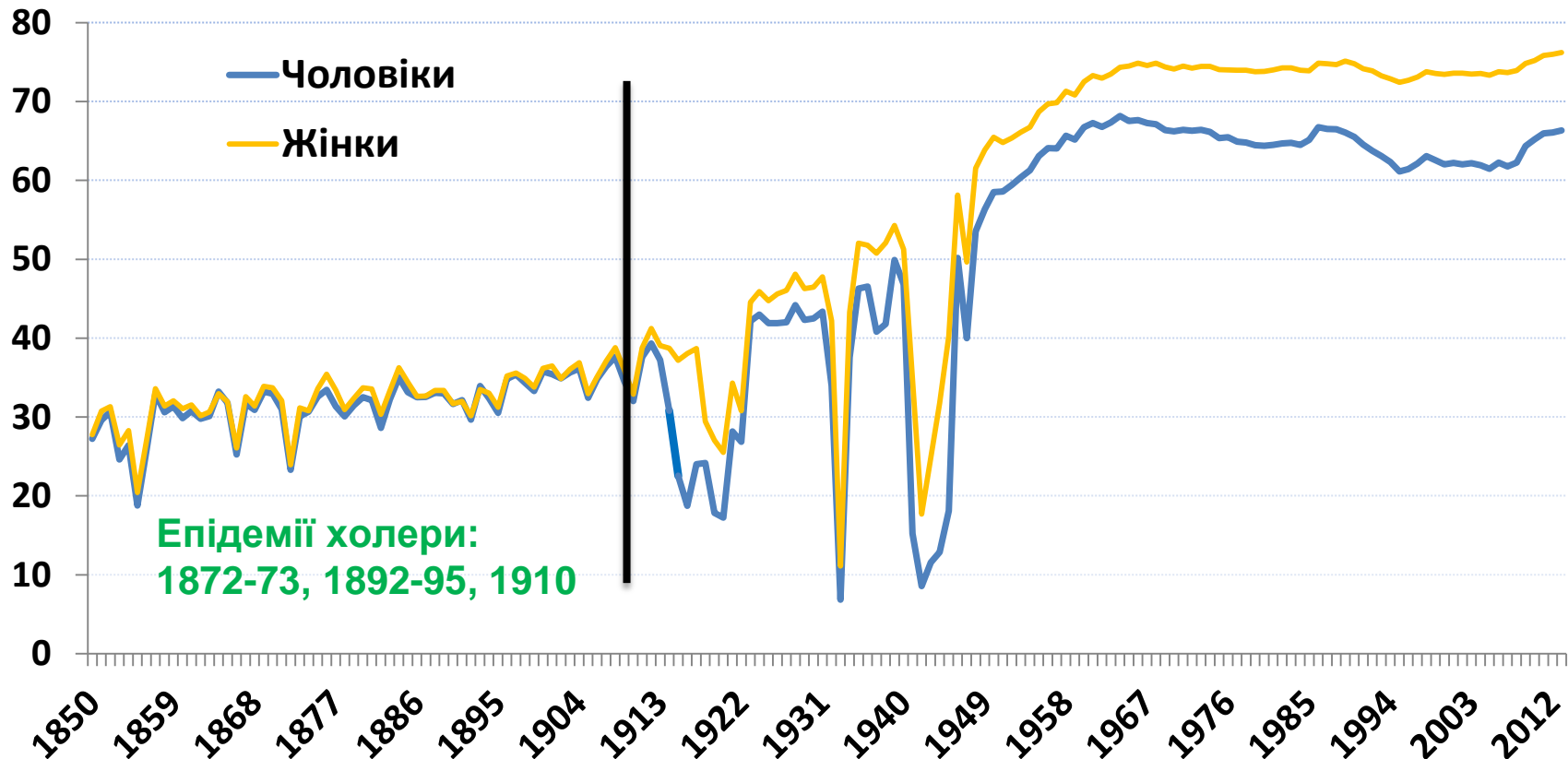
МЕТОД: методичний протокол Human Mortality Database (HMD)

ДАНІ: Швеція, таблиці смертності HMD: 1850-2013 рр., когорти 1850-1920 р/народження

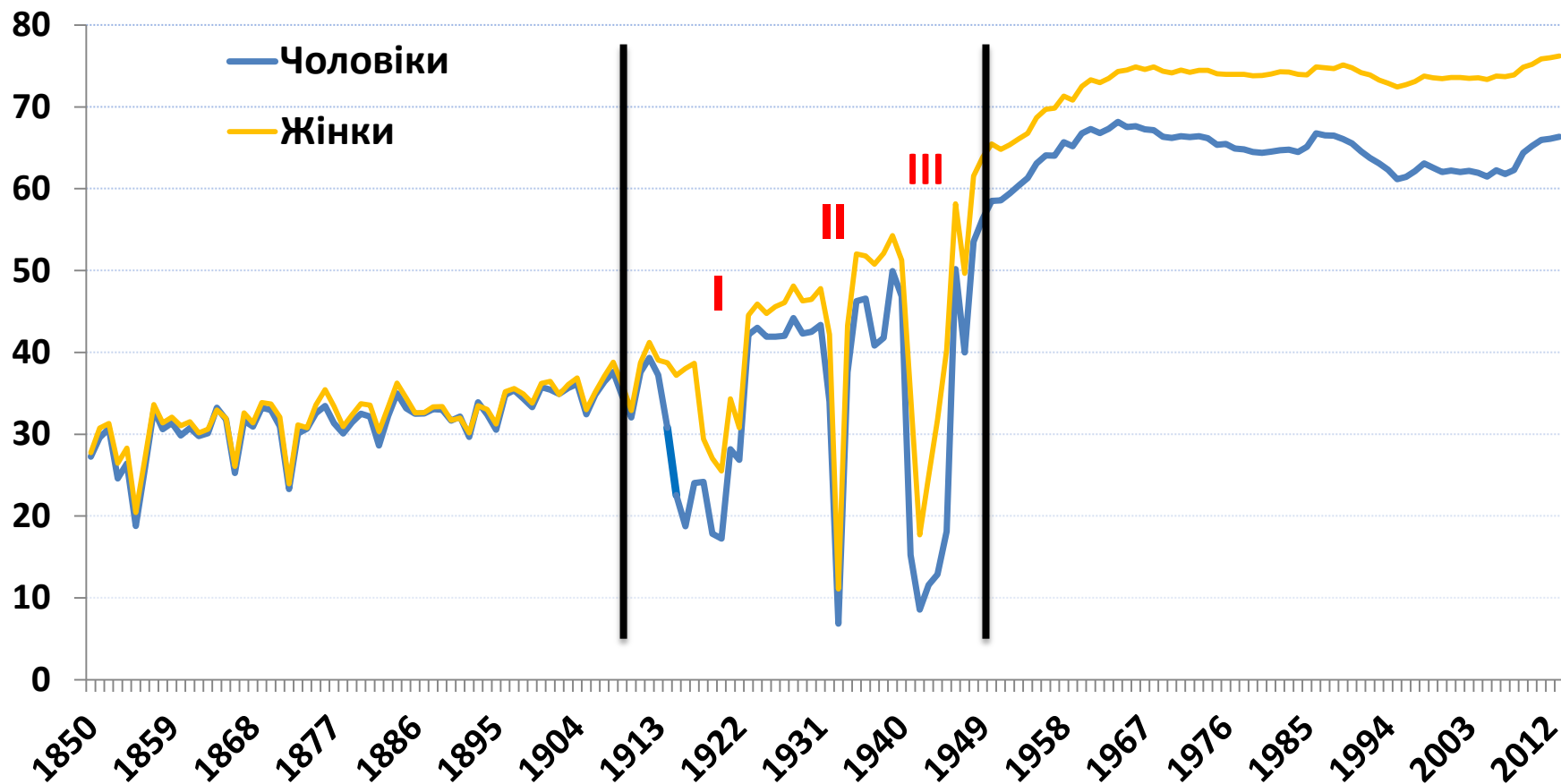
Тривалість життя умовних поколінь в Україні: календарний період 1850-2013 рр.

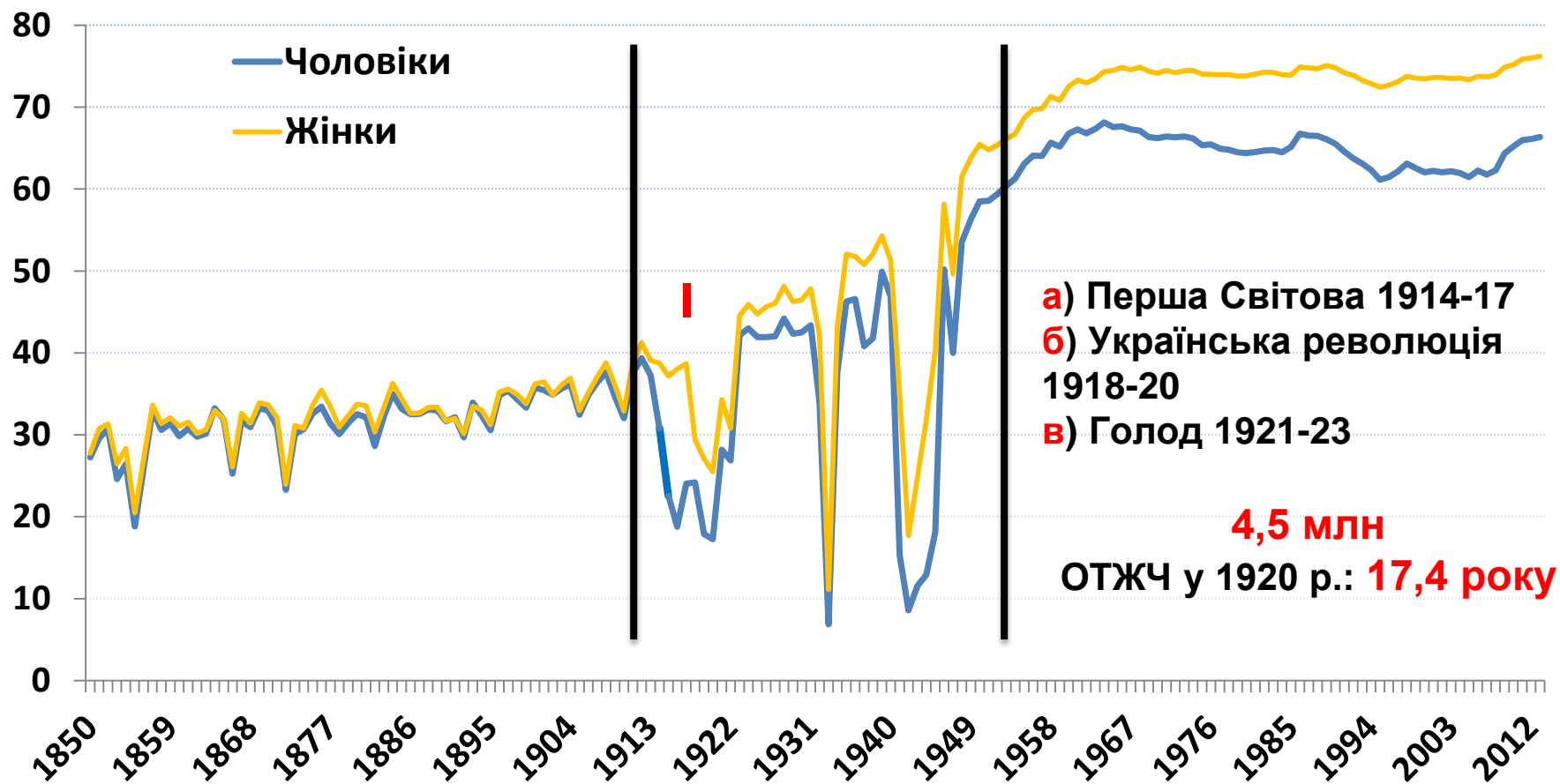
Тривалість життя умовних поколінь в Україні: календарний період 1850-2013 рр.

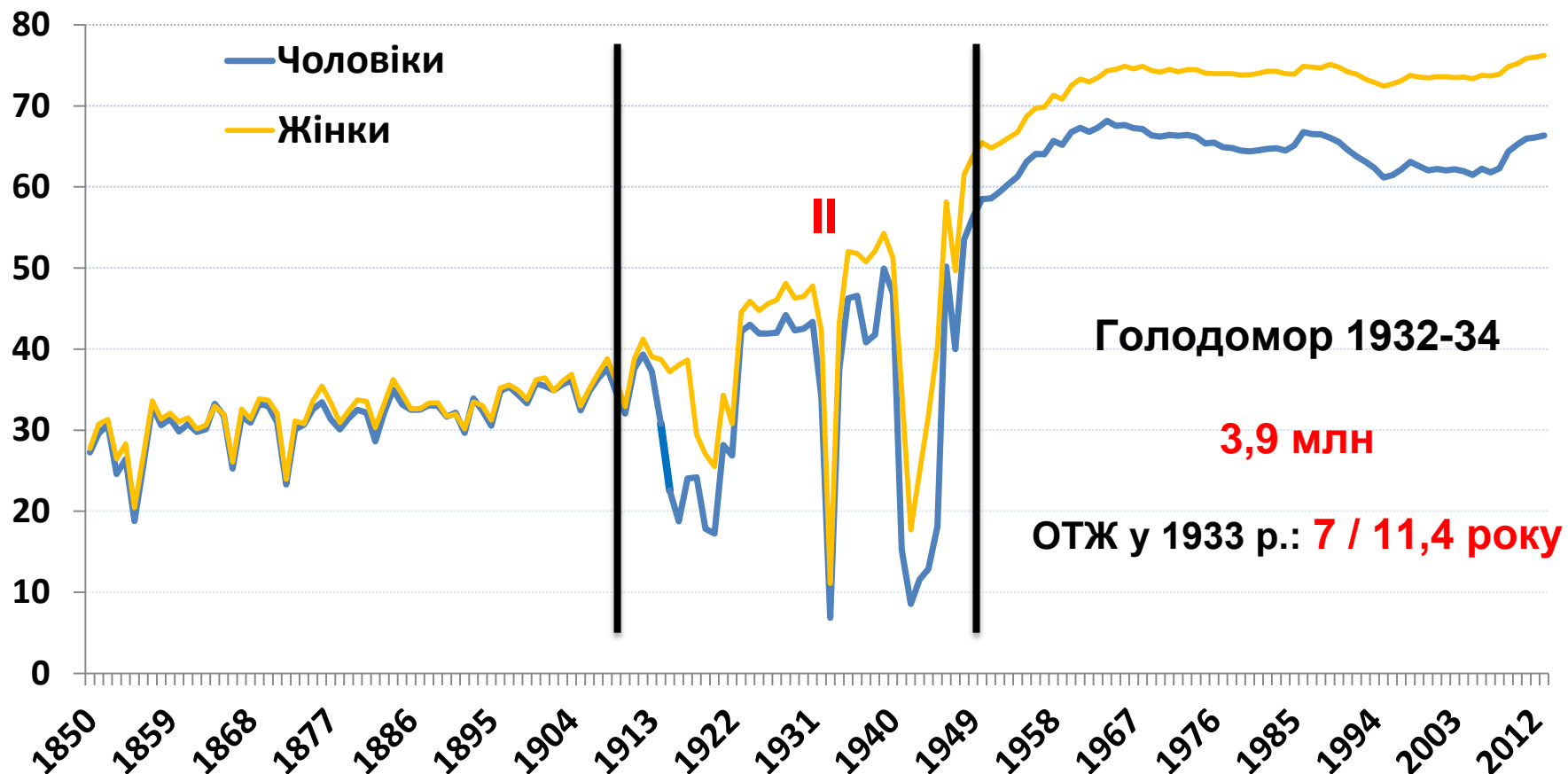
Тривалість життя умовних поколінь в Україні: календарний період 1850-2013 рр.

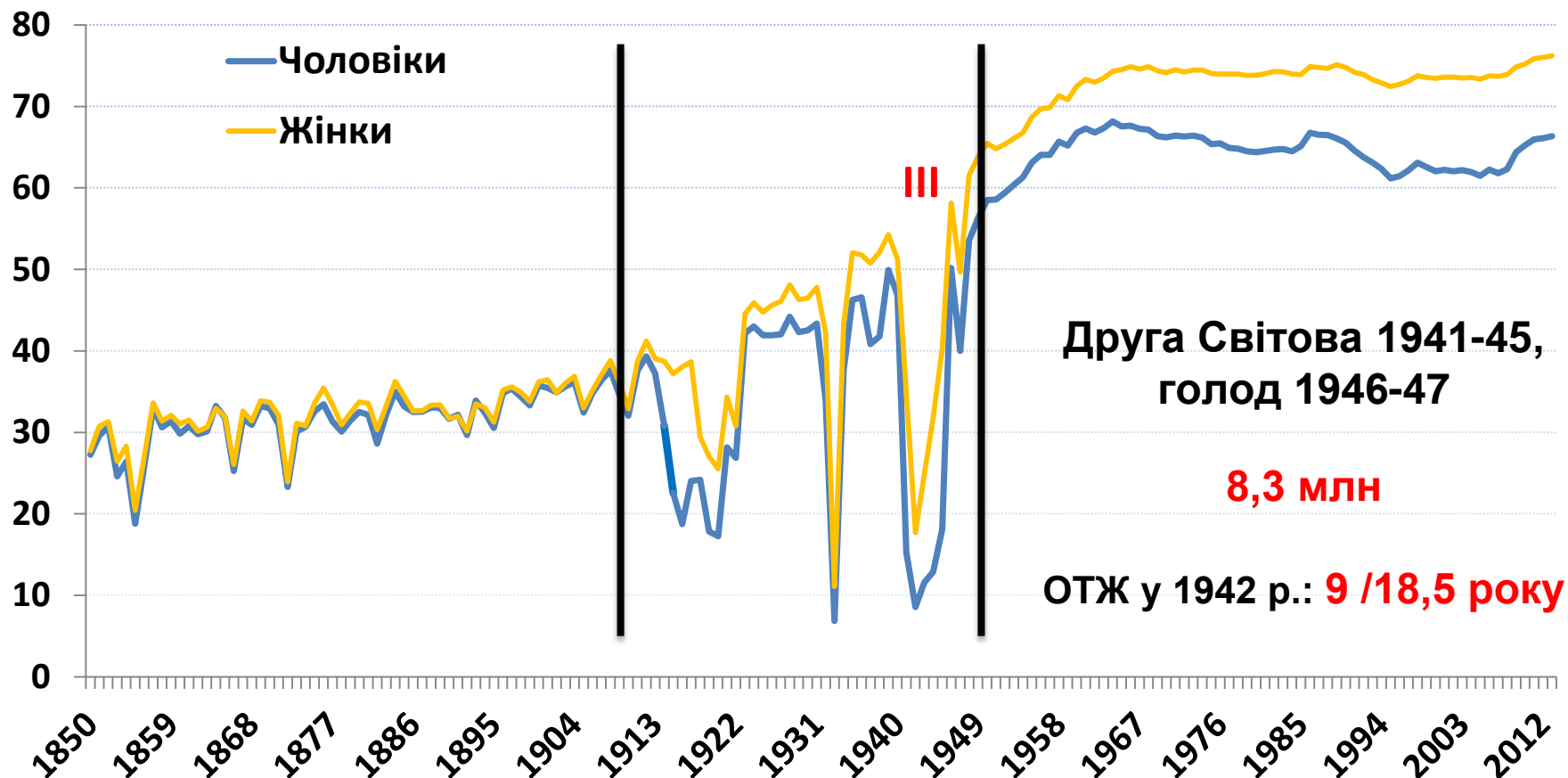
Тривалість життя умовних поколінь в Україні: календарний період 1850-2013 рр.

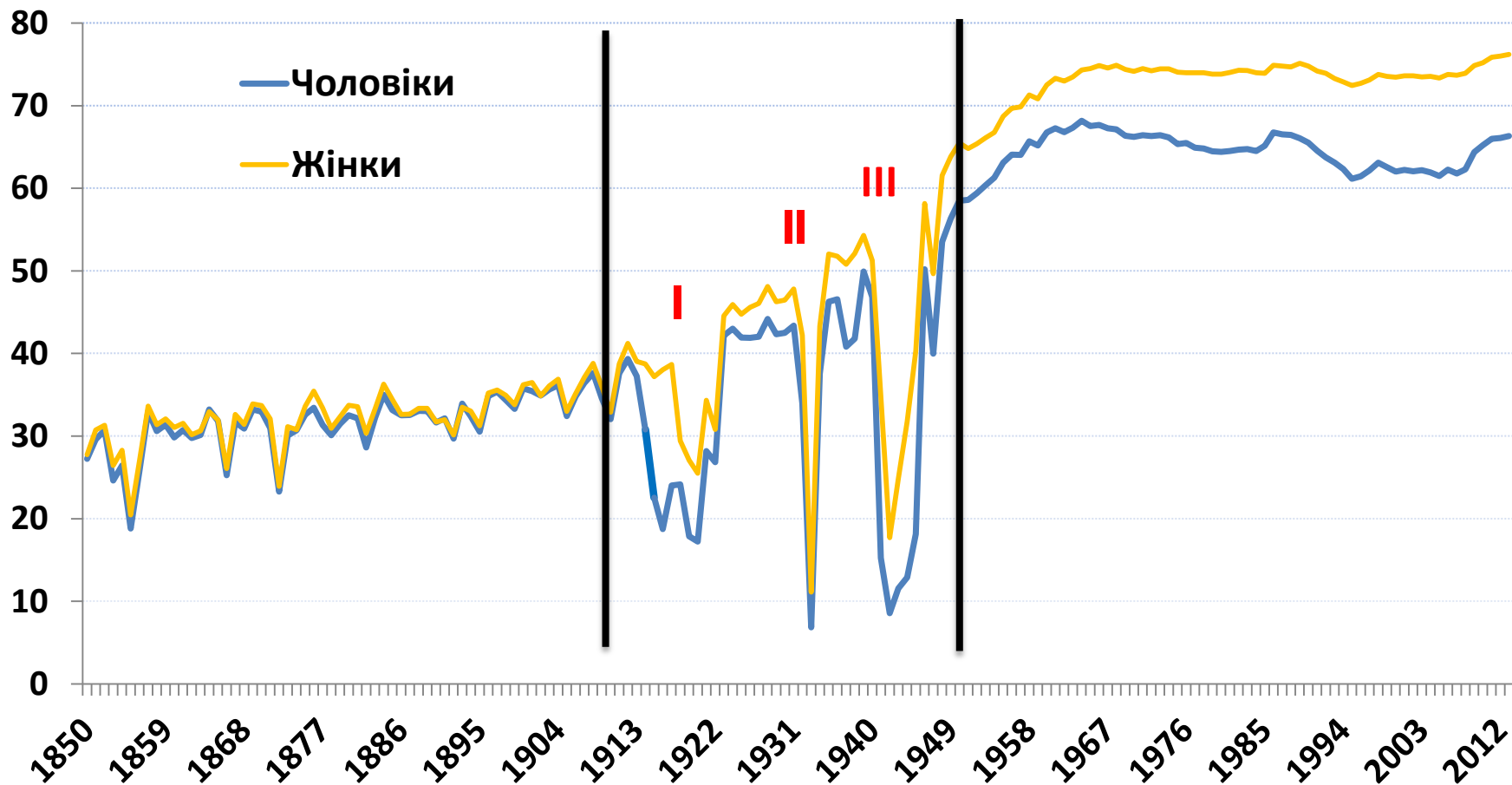
Тривалість життя умовних поколінь в Україні: календарний період 1850-2013 рр.

Тривалість життя умовних поколінь в Україні: календарний період 1850-2013 рр.

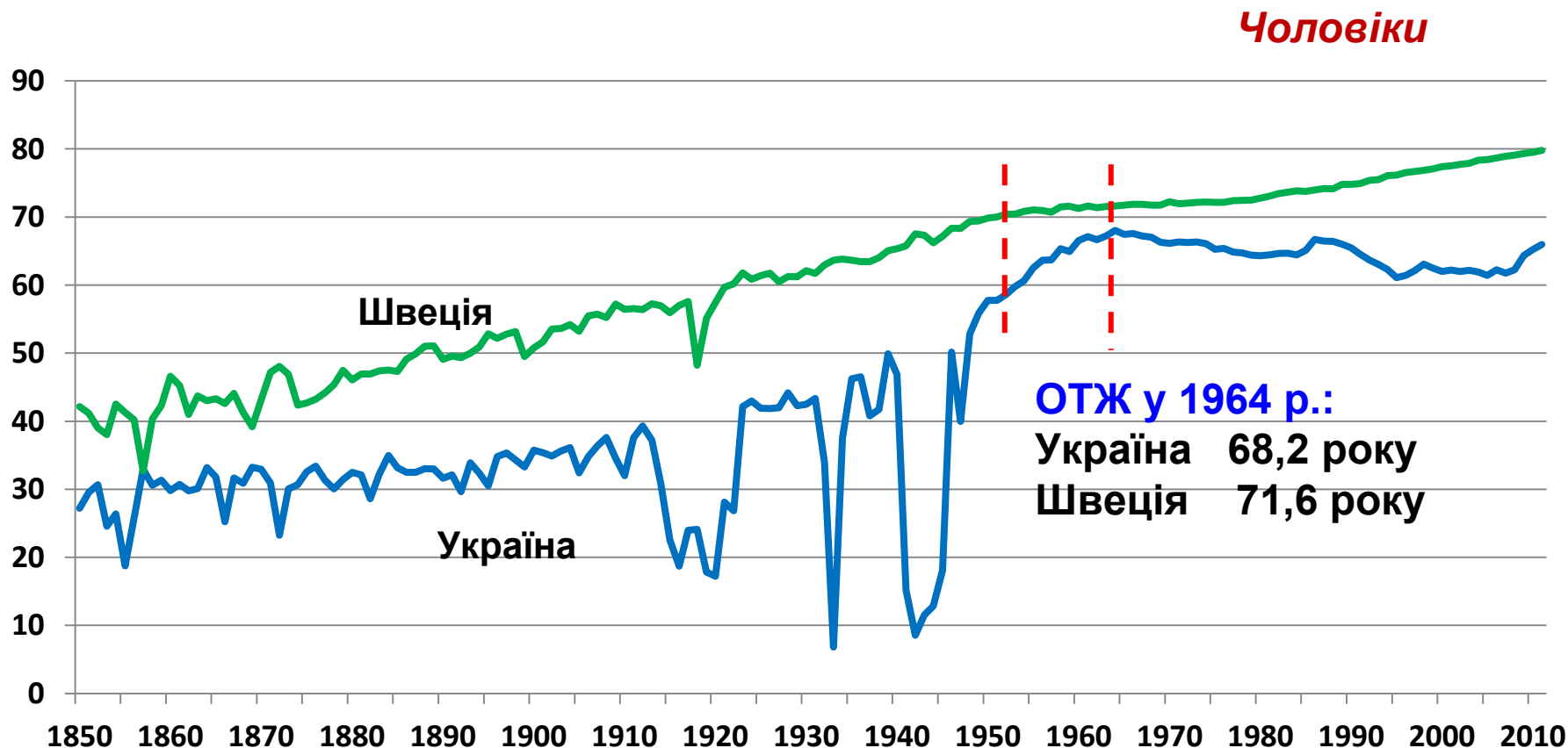

Тривалість життя умовних поколінь в Україні: календарний період 1850-2013 рр.

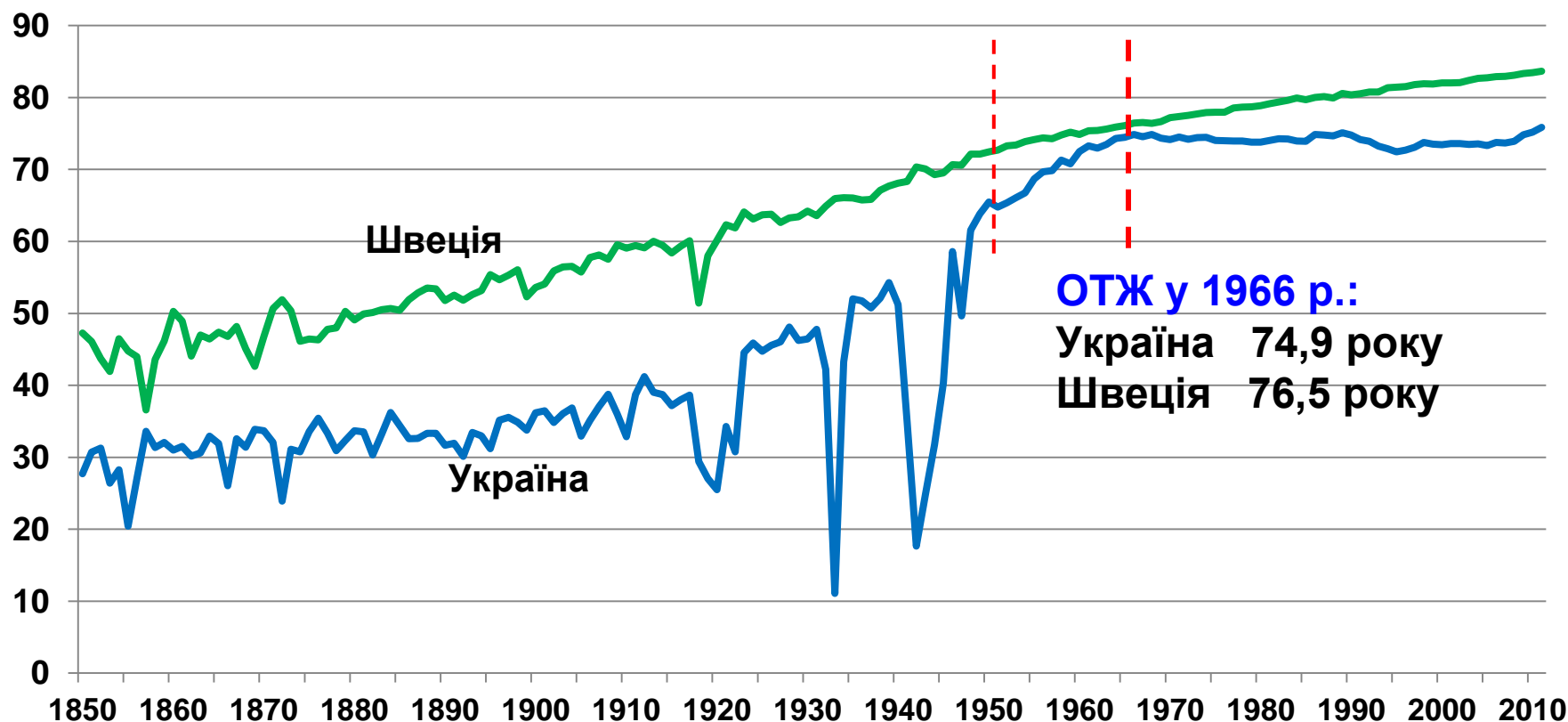
Гіпотетична чисельність населення України на поч. 1991 р. за умови відсутності соціальних катастроф першої половини ХХ ст. - **82 млн**

Тривалість життя умовних поколінь в Україні та Швеції: період 1850-2013 рр.

Тривалість життя умовних поколінь в Україні та Швеції: період 1850-2013 рр.

Жінки

ОТЖ у 2013 р. **Україна** 66,3/76,2 року

Швеція 80,1/83,7 року

ПРИЧИНИ РЕГРЕСУ У ТРИВАЛОСТІ ЖИТТЯ

Формування феномену чоловічої надсмертності

внаслідок підвищення смертності у працездатному віці

- Почав формуватися після Першої Світової війни, різко зростаючи у роки наступних соціальних катастроф.
- У післявоєнний час статеві диспропорції почали наростати з середини 1960-х рр. і суттєво посилились у 1990-і роки.

Різниця в ОТЖ чоловіків та жінок

1850-і рр. 1,2-1,3 року

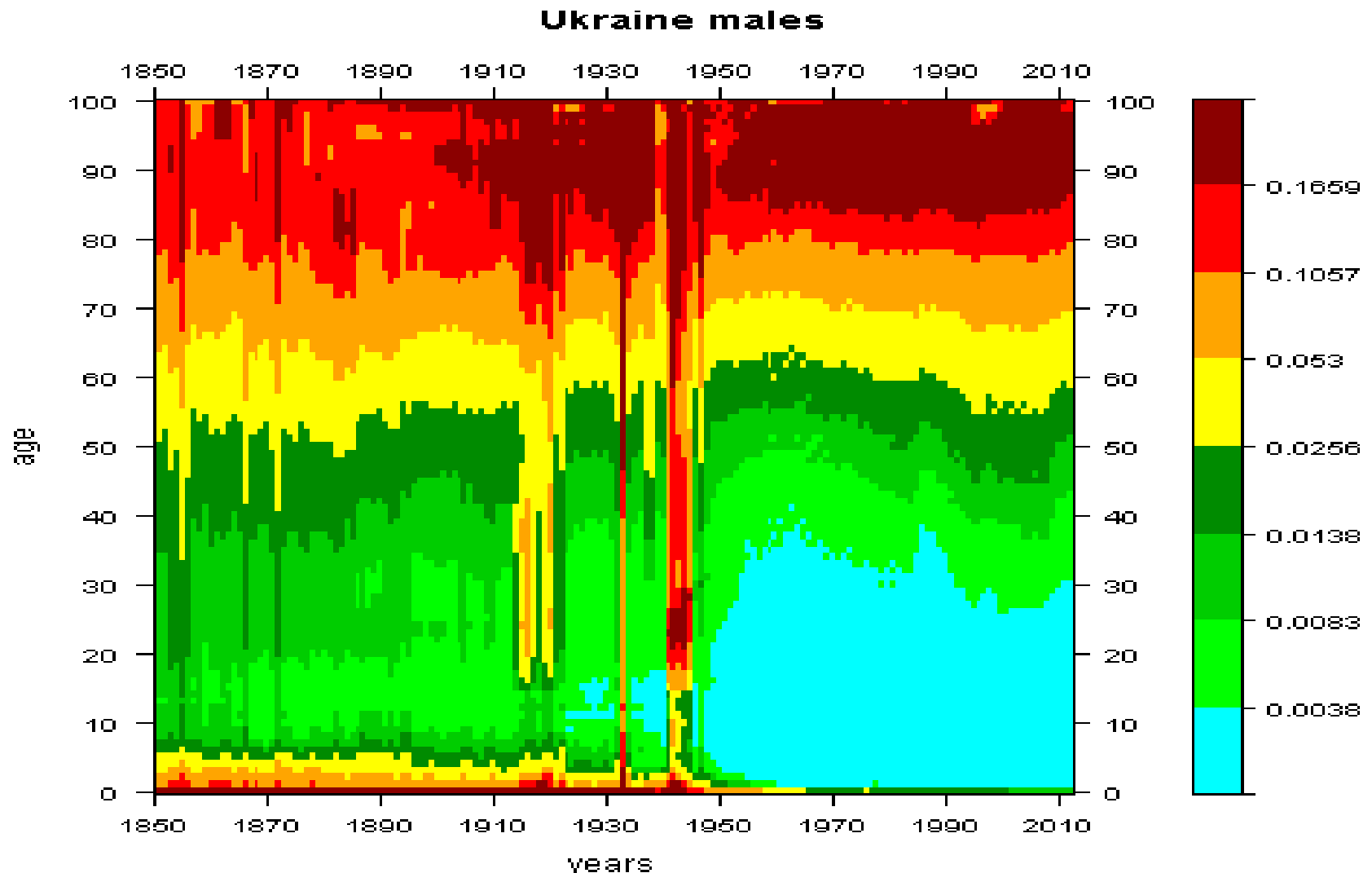
1940: 4,7 року

1960: 5,7 року

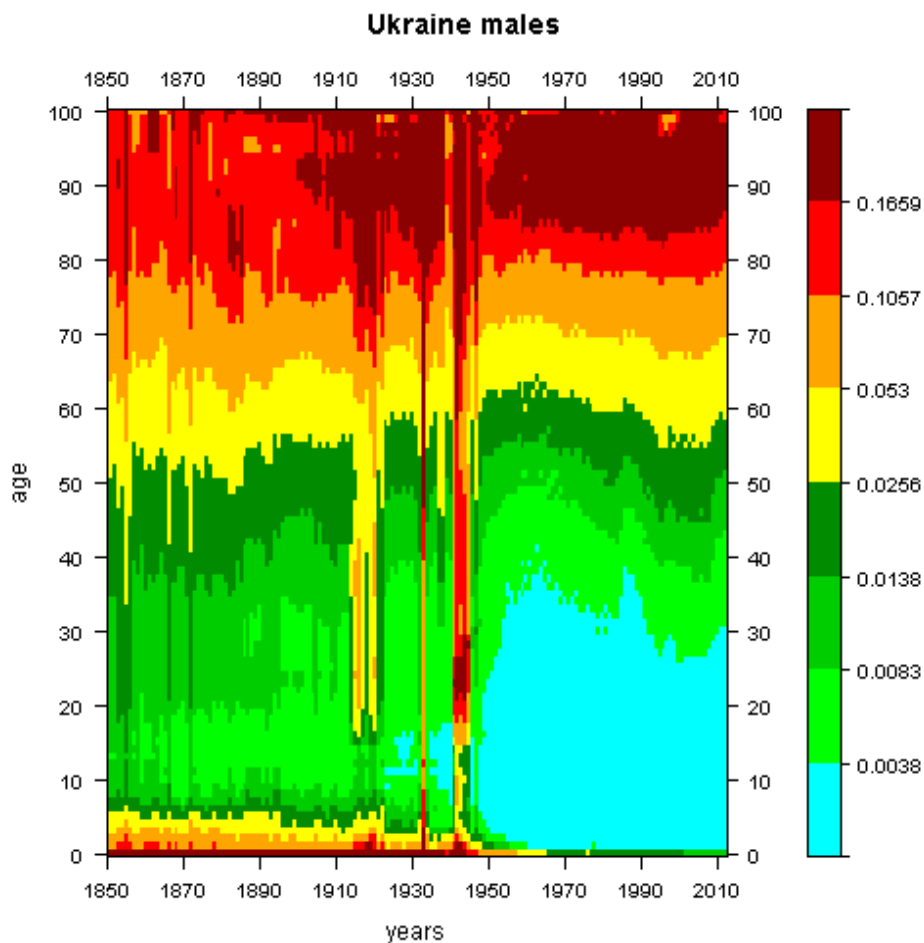
2013: 10 років

Lexis surface: Смертність чоловіків за віком та календарним періодом

Україна, 1850-2013

Смертність чоловіків за віком

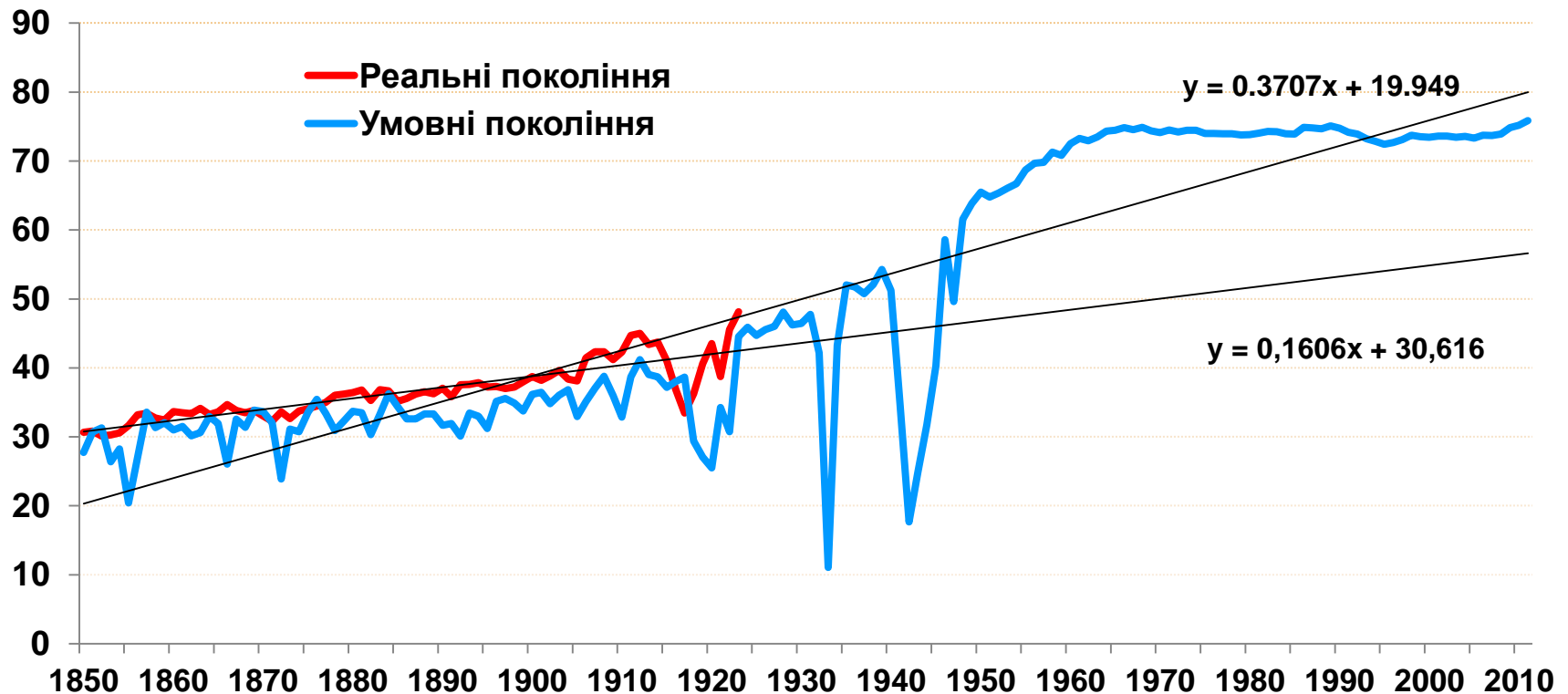

СПІВВІДНОШЕННЯ
показників смертності, 2013 р.

Вікові групи, років	Україна/Швеція
0-14	3,2
15-29	3,0
30-44	7,0
45-59	4,8
60-74	3,2
75+	1,4

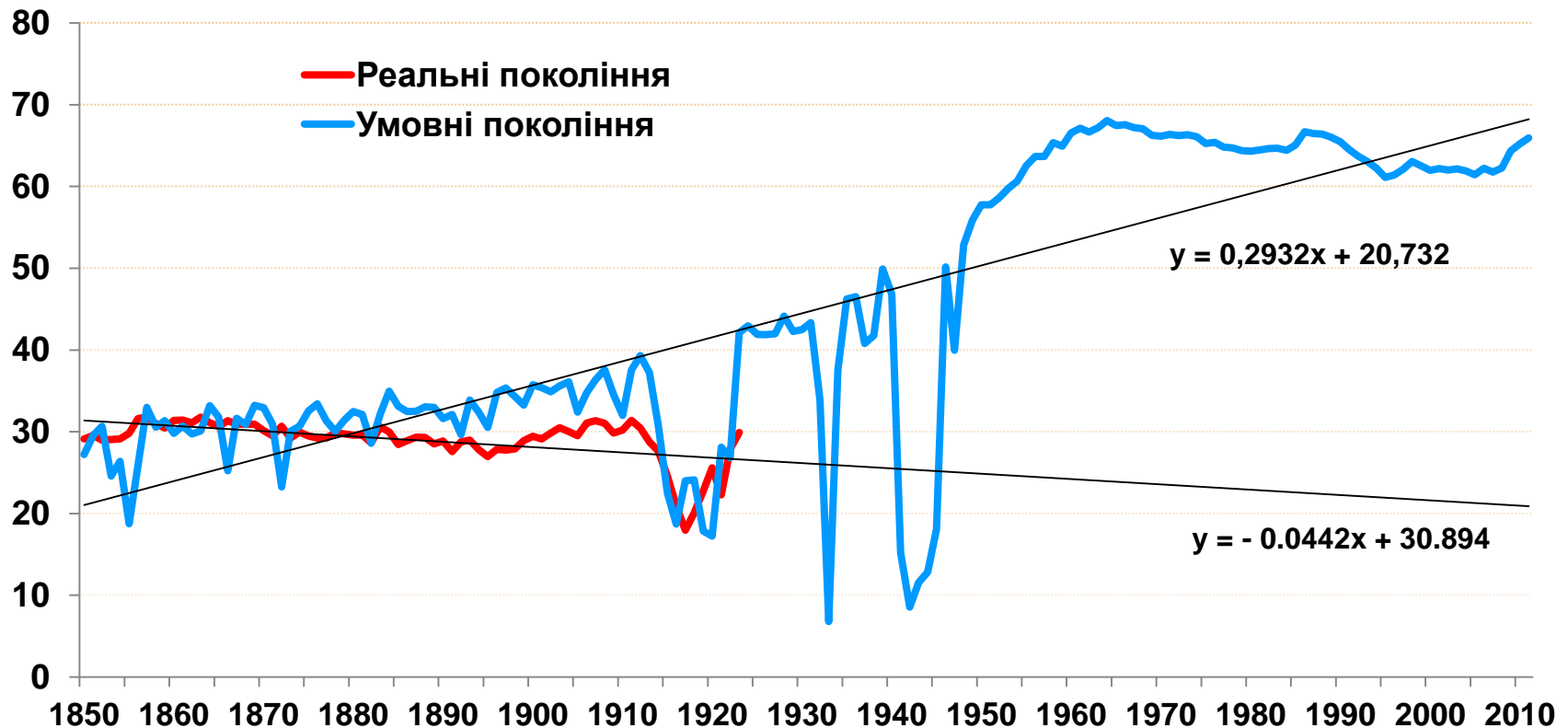
Тривалість життя умовних і реальних поколінь в Україні: період 1850-2013 рр. і когорти 1850-1923 років народження

Жінки

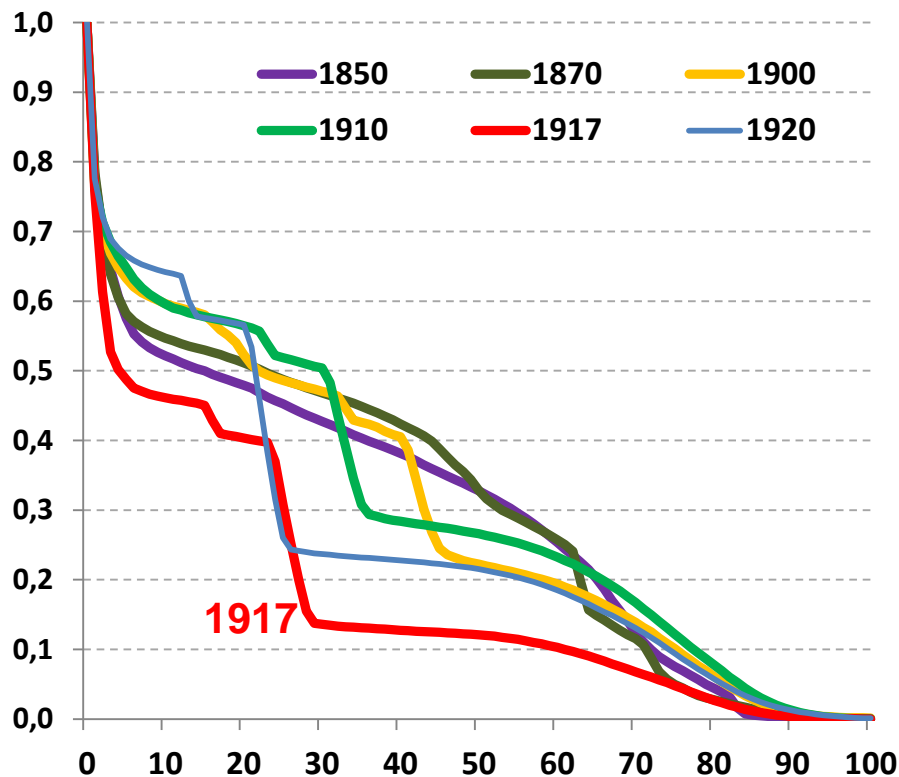

Тривалість життя умовних і реальних поколінь в Україні: період 1850-2013 рр. і когорти 1850-1923 років народження

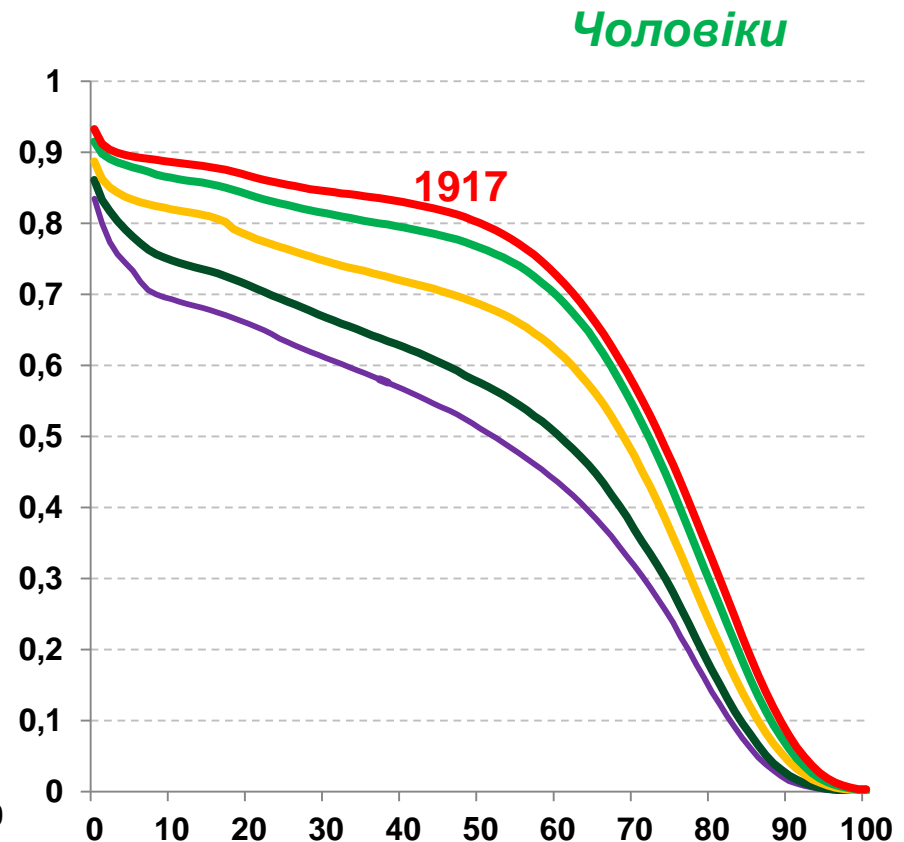
Чоловіки

Повікові криві дожиття (Ix) в Україні та Швеції: КОГОРТИ 1850, 1870, 1900, 1910, 1917, 1920

УКРАЇНА

ШВЕЦІЯ

Дякую за увагу!
